

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ
Кафедра фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету здоров'я та
фізичного виховання

Едуард СИВОХОП

«27» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**РУХЛИВІ ІГРИ З ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО
РОЗВИТКУ**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**
Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**
Спеціальність: **016 Спеціальна освіта**
Спеціалізація: **016.02 Спеціальна освіта.
Олігофренопедагогіка**
Освітня програма: **Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини**
Статус дисципліни: **вибіркова**
Мова навчання: **українська**

Ужгород, 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Рухливі ігри з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта спеціалізації 016.02 Спеціальна освіта. Олігофренопедагогіка Освітньо-професійної програми «Олігофренопедагогіка. Здоров'я людини»

Розробник: Ляховець Лариса Олексіївна, старший викладач кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, реабілітації, спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол № 15 від «26» червня 2024 року

Завідувач кафедри Ярослав ФІЛАК

Схвалено науково-методичною комісією факультету здоров'я та фізичного виховання

Протокол № 12 від «27» червня 2024 року

Голова науково-методичної комісії Фелікс ФІЛАК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2-й	3-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	3-й	6-й
	Лекції:	
	22	8
	Практичні (семінарські):	
	38	10
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: комбінована	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Рухливі ігри з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку**» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти освітнього рівня «бакалавр» галузі знань **01 освіта/педагогіка спеціальності 016 Спеціальна освіта**.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є:

- а) процес навчання рухливим іграм дітей з порушеннями психофізичного розвитку;
- б) теоретичне обґрунтування змісту, принципів, форм і методів навчання;
- в) вивчення передового педагогічного досвіду в сфері корекційної роботи у процесі навчання рухливим іграм.

Метою викладання навчальної дисципліни «Рухливі ігри з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку» є формування у студентів теоретико-методичних знань та практичних умінь організації та проведення корекційних рухливих та спортивних ігор у роботі із дітьми з порушеннями психофізичного розвитку; оволодіння студентами практичних навичок організаційної, ігрової діяльності у процесі роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Рухливі ігри з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку» є:

- ознайомлення студентів із організацією, структурою, змістом та умовами проведення корекційних рухливих та спортивних ігор у роботі з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку;
- забезпечення необхідного рівня знань та умінь студентів у підборі ігор у відповідності із поставленими завданнями перед заняттями та уроками, застосування корекційних ігор у відповідності із віковими та нозологічними особливостями дітей;
- забезпечення необхідного рівня знань та умінь, методичної підготовки студентів до педагогічної практики за профілем майбутньої спеціальності та спеціалізації;
- формування умінь студентів вирішувати за допомогою рухливих та спортивних ігор корекційні, компенсаторні, профілактичні та лікувально-відновлювальні завдання із врахуванням потреб дітей;
- формування умінь студентів створювати позитивні установки у процесі рухливих ігор із дітьми з порушеннями психофізичного розвитку, регулювати психоемоційний стан дітей з особливостями психофізичного розвитку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати:

- вплив різних видів порушення психофізичного розвитку дитини на її ігрову діяльність;
- методи та методичні прийоми навчання рухливим іграм;
- основи розвитку координаційних здібностей у процесі ігор; основи виховання та самовиховання у процесі ігрових занять;
- особливості організації та проведення рухливих ігор із дітьми, що мають порушення зору, слуху, опорно-рухового апарату, інтелекту;
- методiku регулювання психофізичного стану дітей з порушеннями психофізичного розвитку;
- методiku формування особистісних особливостей та позитивної мотивації дітей з порушеннями психофізичного розвитку;
- показання та протипоказання до рухливих ігор із дітьми з порушеннями психофізичного розвитку.

вміти:

- формувати у дітей із порушеннями психофізичного розвитку соціально значущих потреб та цінностей, позитивні риси особистості у процесі ігрової діяльності;
- установки, переконання, що дозволять їм керувати собою, підкорювати себе власній волі;

- розвивати психічні та фізичні якості у дітей з порушеннями психофізичного розвитку з урахуванням нозологічних груп;
- залучати дітей з порушеннями психофізичного розвитку до рухливих ігор;
- допомагати реалізації потенційних можливостей дітей з особливими освітніми потребами;
- розвивати психомоторні здібності та особистісні якості;
- добирати доступні засоби, методи, методичні прийоми, організаційні форми занять;
- організовувати і проводити корекційні рухливі ігри;
- навчати дітей з порушеннями психофізичного розвитку рухливим та спортивним іграм;
- організовувати та проводити оздоровчі заходи, брати участь у проведенні свят, розваг, спортивних змагань.

3. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів вивчення навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів є: усне слово викладача; пояснення; бесіда; конспектування; опрацювання методичної літератури; рольові ігри; поточне усне опитування; виконання практичних завдань; модульна контрольна робота; залік.

Форми і методи поточного контролю

Форми поточного контролю: виступи на семінарських заняттях (обговорення теоретичних питань), співбесіда, розроблення презентацій, виконання практичних завдань, підготовка доповідей.

Методи оцінювання: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, модульна контрольна робота, залік.

Самостійна робота студентів, як правило, включає опрацювання відповідних теоретичних питань. Ефективність самостійної роботи студента оцінюємо на практичних заняттях із відповідної теми.

Поточна модульна рейтингова оцінка складається з балів, які студент отримує за певну навчальну діяльність протягом засвоєння цього модуля (участь у семінарських, практичних заняттях тощо).

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Контрольна модульна рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання модульної контрольної роботи з цього модуля.

Підсумкова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою), як сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок.

Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) на основі підсумкових модульних рейтингових оцінок, отриманих за засвоєння кожного з модулів. Рейтингові оцінки яких додаються, а також вираховується середнє значення.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Залікова рейтингова оцінка складається з балів за результатами виконання залікових завдань, затверджених кафедрою в установленому порядку.

Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни, яка викладається протягом семестру, визначається як оцінка з підсумкових семестрових рейтингових оцінок (за кожний модуль) у балах із наступним її переведенням в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Максимальна підсумкова кількість балів із дисципліни, яку студент може отримати за семестр (максимальна підсумкова семестрова рейтингова оцінка), дорівнює 100.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота та тестування. **Контрольна модульна рейтингова оцінка** складається з балів за результатами виконання модульної контрольної роботи з цього модуля.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T1.1	T1.2	T1.3		
15	15	20	50	100

T1.1, T1.2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота			Модульна контрольна робота	Сума
T2.1	T2.2	T2.3		
15	15	20	50	100

T2.1, T2.2 ... – теми

Накопичення балів студентами відбувається у період вивчення дисципліни на підставі проведення викладачем двох основних видів контролю: поточного (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу в обсязі певної теми чи окремого розділу) та підсумкового (перевірка рівня засвоєння студентами навчального матеріалу по завершенню курсу).

Максимальна кількість балів за результатами поточного контролю складає 50 балів, з яких:

- 25 - за теоретичні знання (доповіді на практичних заняттях, проходження поточного електронного тестування);
- 25 - за практичні вміння (розв'язання практичних ситуацій, виконання практико-орієнтованих завдань).

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практико-орієнтовані завдання (розв'язання практичних ситуацій)	3	25	4	25
Доповіді на заняттях	3	15	3	15
Тести	2	10	2	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Теоретична підготовленість перевіряється і оцінюється за результатами усної або письмової відповіді на питання практичних занять, що складені у відповідності до змісту навчальної програми.

Таблиця 1

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання тестування

Тестування за допомогою закритих питань: тест містить 4 питання. Оцінка правильної відповіді на кожен з них 1 бал, оцінка неправильної відповіді - 0 балів. Кожне питання має кілька передбачуваних відповідей, одна з яких правильна.

Оцінка за допомогою тесту з відкритими питаннями або завданнями (Казусами). Якщо оцінка проводиться одним завданням (максимум 2 бали), критерієм оцінки будуть:

1,5-2,0 балів. Відповідь повна, термінологія збережена, студент володіє основною і додатковою літературою, помилок немає. Казус бездоганно вирішене, міркування на високому рівні.

1,0-1,5 балів. Відповідь повна, хоча коротка, термінологічно правильна, немає істотних недоліків. Студент добре володіє програмовим матеріалом; володіє основною літературою, судження правильні.

0,5-1 балів Відповідь неповна. Термінологія визначена з помилками. Студент володіє програмовим матеріалом, але є недоліки. Судження фрагментарні. 0,1-0,5 балів. Відповідь з помилками и не використана спеціальна термінологія. Відповідь по суті є невірною. Передано лише окремі фрагменти відповідного матеріалу питання.

0 балів. Відповідь не відповідає питанням або зовсім не дана.

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Таблиця 2

Бали	Критерії оцінювання
8-10	Відмічається високий рівень володіння понятійним апаратом, розлоге розкриття проблемних питань, винесених для самостійного опрацювання, вільне оперування науковою термінологією, демонстрація глибоких знань першоджерел, вміння висловити власну думку і аргументовано її доводити, вести дискусію. Вільно використовуються міжпредметні зв'язки. Виявляються творчі здібності, нахил до самостійної науково- та навчально-дослідної роботи.
7-6	Виявляється здатність до узагальнень, систематизації самостійно опрацьованих базових та додаткових джерел. Самостійний пошук необхідної інформації з різних джерел. Теоретичний матеріал відтворює достатньо повно, але у професійно-орієнтованих завданнях припускається помилок. Проявляє здатність до аналітико-синтетичної діяльності, що дозволяє висловлювати власну думку щодо змісту проблемних питань та робити обґрунтовані висновки.

5-4	Здобувач ВО в цілому орієнтується в питаннях, проте не може чітко висвітлити базові положення, помиляється у використанні понятійного апарату, виявляє низьку поінформованість щодо змісту рекомендованих першоджерел. Питання, винесені для самостійного опрацювання, розкриває неповністю, матеріал викладає нелогічно, висновки не розкривають суті порушеного питання. Припускається типових помилок, потребує допомоги викладача/колег у систематизованому відтворенні теоретичного матеріалу та у вирішенні завдань практичного змісту. Інформація відтворюється на репродуктивному рівні, фіксуються значні утруднення при необхідності самостійного аналізу матеріалу. Сформовані уміння використовуються лише щодо стандартних ситуацій.
3-1	Володіння термінологією на низькому рівні. Зміст самостійно опрацьованого навчального матеріалу відтворюється фрагментарно. Конспект з питань самостійно досліджуваної проблематики не структурований, не систематизований, містить грубі фактичні помилки. Відсутні висновки. Неправильно оформлені покликання на джерела. Загалом самостійна робота формально відтворює окремі положення досліджуваної проблематики. Наявні значні фактичні помилки, нерозуміння змісту матеріалу, що винесений для самостійного опрацювання

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

У випадку отримання незадовільної контрольної модульної рейтингової оцінки студент повинен повторно пройти модульний контроль в установленому порядку. При повторному проходженні модульного контролю максимальна величина контрольної модульної рейтингової оцінки в балах, яку може отримати студент, не повинна перевищувати максимальне значення оцінки «Добре» за національною шкалою. Повторне проходження модульного контролю при отриманій раніше позитивній контрольній модульній рейтинговій оцінці з метою підвищення підсумкової модульної рейтингової оцінки не дозволяється.

Сума поточної модульної та контрольної рейтингових оцінок **становить підсумкову модульну рейтингову оцінку**, якій відповідає певний рівень оцінки за національною шкалою.

Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок студентів здійснюються за 100 бальною шкалою в межах окремого модулю, та 100-бальною шкалою у процесі підсумкового модульного контролю.

Сума балів, отриманих студентом, за виконання окремих видів навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 3

Бали	Критерії оцінювання
41 – 50	Здобувач освіти виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі, при цьому дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного матеріалу, високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь і навичок.
31 – 40	Здобувач освіти вичерпно реалізував усі питання, виявив творчу самостійність, добре орієнтується в матеріалі менеджменту, маркетингу та адмініструванні, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки.
21 – 30	Здобувач освіти виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі фактичні помилки та неточності, культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні.
11 – 20	Здобувач освіти виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі грубі фактичні помилки та неточності, культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні.
0 – 10	Здобувач освіти не виявив достатніх фахових знань з предмета, не досяг реалізації завдання через загальну слабку орієнтацію в програмовому матеріалі, культура його мовлення й оформлення знань незадовільні.

Підсумкова семестрова модульна рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) на основі підсумкових модульних рейтингових оцінок, отриманих за засвоєння кожного з модулів.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Якщо здобувач освіти має позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, то він допускається до заліку.

Якщо студент під час заліку отримав позитивну (за національною шкалою) залікову рейтингову оцінку, то навчальний курс з дисципліни йому зараховується. У протилежному випадку він повинен повторно скласти залік в установленому порядку. При повторному складанні заліку максимальна величина залікової рейтингової оцінки в балах, яку може отримати студент не повинна перевищувати максимальне значення оцінки «Добре» за національною шкалою.

Повторне проходження семестрового контролю при отриманій раніше позитивній заліковій рейтинговій оцінці з метою підвищення підсумкової семестрової рейтингової оцінки не дозволяється.

Здобувач вищої освіти має право не складати залік і отримати підсумкову семестрову рейтингову оцінку без заліку, якщо він виконав протягом семестру всі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів і без перескладань і отримав позитивну (за національною шкалою) підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку.

У протилежному випадку він повинен обов'язково скласти семестровий залік.

Таблиця 4

Бали	Критерії оцінювання
F	Здобувач освіти дає неправильні відповіді на запитання передбачені програмовим матеріалом у наведені прикладів і не може їх виправити. Виявляє незадовільні знання понятійного апарату. Володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнання. Не знайомий з основною літературою. Не дає правильної відповіді на додатково поставлені запитання.
FX	Здобувач освіти має нечіткі уявлення про термінологію з дисципліни. Відтворює фрагментарно незначну частину питань. Не вміє скласти алгоритм відповіді. Не відповідає на додаткові запитання. Практичні уміння і навички не сформовані. Виконує практичну роботу з суттєвими помилками, на які не звертає уваги.
E	Здобувач поверхнево відтворює матеріал з дисципліни, пояснює основні поняття навчального матеріалу, може самостійно розкрити значну частину навчального матеріалу викладеного в базовому підручнику чи лекційному матеріалі. За зразком виконати основне навчальне завдання. Часто допускає типові помилки, які при допомозі здатний виправити. Практичні завдання виконує неточно, не може самостійно визначати мету завдань.
D	Здобувач освіти вміє застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Практичні завдання виконує репродуктивно, має труднощі з визначенням мети завдань. При виправленні допущених допомоги викладача.

С	Здобувач освіти добре володіє навчальним матеріалом в обсязі робочої навчальної програми дисципліни, під керівництвом викладає вміння аналізувати, зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про рухливі ігри з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку. Застосовує знання на практиці самостійно знаходить і виправляє допущені помилки; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання навчального завдання. Швидко знаходить необхідну інформацію в довідковій літературі.
В	Здобувач освіти має міцні ґрунтовні знання, вміння аналізувати і систематизувати інформацію, аргументувати власну думку, демонструє типові прийоми застосування знань при виконанні практичного завдання, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей.
А	Здобувач освіти має глибокі міцні і системні знання, використовує наукову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом. На основі досконалого знання матеріалу предмету набуті знання, вміння та навички використовує при рішенні нестандартних задач. Будує відповідь логічно, послідовно, розгорнуто.

Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни, яка викладається протягом одного семестру, дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

В період дистанційного навчання через вимушені обставини переважно використовуються електронні засоби навчання Google Workspace (Classroom, Gmail, Контакти, Календар, Meet) та MOODLE (e-learn.uzhnu.edu.ua).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Таблиця 5

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, курсовий проєкт (робота)	залік
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I. Фізичний розвиток дітей з психофізичними порушеннями.

Тема 1.1. Сутність та завдання фізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями.

Сутність розвитку дітей із психофізичними порушеннями. Особливості психічного та фізичного розвитку вихованців спеціальних ЗДО та учнів спеціальних ЗЗСО. Зміцнення здоров'я та загартування дитячого організму. Завдання фізичного розвитку дітей із психофізичними порушеннями. Формування та корекція рухових навичок і вмінь дітей з психофізичними порушеннями. Корекція недоліків моторики, просторової орієнтації, координації рухів. Розвиток і корекція основних рухових якостей дітей: швидкості, витривалості, гнучкості, спритності.

Тема 1.2. Роль фізичного розвитку у корекції недоліків дітей з психофізичними порушеннями.

Значення правильного фізичного розвитку на початковому етапі навчання дітей з психофізичними порушеннями. Корекція недоліків розвитку дитини з психофізичними порушеннями у процесі фізичного виховання. Загальний вплив фізичних вправ на організм дитини з порушеннями ПФР. Вплив на організм дитини фізичних вправ та рухливих ігор, які проводяться на свіжому повітрі.

Тема 1.3. Корекційно спрямовані форми фізичного розвитку в спеціальних/інклюзивних закладах дошкільної освіти (ЗДО) та спеціальних/інклюзивних закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО).

Спеціальні умови процесу фізичного розвитку дітей. Здійснення корекції недоліків рухової сфери дітей з порушеннями ПФР. Особливості фізичного розвитку дітей спеціальних ЗДО та ЗЗСО. Здійснення корекційно-розвивальних завдань у процесі фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР. Застосування спеціально добраних засобів та методичних прийомів фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР. Види фізичного розвитку у режимі дня спеціальних ЗДО та ЗЗСО. Форми фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР у позаурочний час.

МОДУЛЬ II. Методика проведення рухливих ігор з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).

Тема 2.1. Оздоровче, освітнє і виховне значення рухливих ігор.

Вплив рухливих ігор на формування емоційно-вольової сфери, розвиток фізичних сил та інтелектуальних здібностей. Гра, як структурна модель поведінки дитини з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Види природних рухів у рухливих іграх. Оздоровче значення рухливих ігор. Освітнє значення рухливих ігор. Виховне значення рухливих ігор.

Тема 2.2. Класифікація рухливих ігор для школярів із порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).

Індивідуальні і командні ігри. Ігри з предметами й без предметів. Ігри з ведучими й без ведучих. Ігри за переважаючим розвитком фізичних якостей (ігри для розвитку швидкості, ігри для розвитку сили, ігри для розвитку спритності). Ігри за інтенсивністю фізичного навантаження (ігри малої інтенсивності, ігри середньої інтенсивності, ігри великої інтенсивності). Ігри за місцем проведення (на свіжому повітрі, в залі, на воді, на снігу). Ігри за спрямованістю рухових дій (ігри з бігом, ігри з ходьбою, ігри зі стрибками, ігри з передачею м'яча, ігри з метанням).

Тема 2.3. Організація і методика проведення рухливих ігор для дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).

Встановлення конкретних корекційних завдань. Врахування вікових особливостей та фізичної підготовки дітей. Місце рухливої гри в режимі дня. Зовнішні умови (сезонність, стан погоди, температуру повітря, площу майданчика та його обладнання). Пояснення змісту та

правил гри, визначення ведучих, керівництво грою та регулювання навантаження дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Закінчення та аналіз гри. Роль рухливих ігор у моторному розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Методологія корекції емоційно-вольової сфери дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР) шляхом проведення рухливих ігор.

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви тем змістових модулів	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Модуль I								
Фізичний розвиток дітей з психофізичними порушеннями.								
Тема 1.1. Сутність та завдання фізичного розвитку дітей з психофізичними порушеннями.	16	2	4	10	17	1	1	15
Тема 1.2. Роль фізичного розвитку у корекції недоліків дітей з психофізичними порушеннями.	20	4	6	10	17	1	1	15
Тема 1.3. Корекційно спрямовані форми фізичного розвитку в спеціальних/інклюзивних закладах дошкільної освіти (ЗДО) та спеціальних/інклюзивних закладах загальної середньої освіти (ЗЗСО).	20	4	6	10	24	2	2	20
Модульний контроль 1.	2		2					
Разом за модулем 1	58	10	18	30	58	4	4	50
Модуль II								
Методика проведення рухливих ігор з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР)								
Тема 2.1. Оздоровче, освітнє й виховне значення рухливих ігор.	20	4	6	10	18	1	2	15
Тема 2.2. Класифікація рухливих ігор для школярів із порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).	20	4	6	10	18	1	2	15
Тема 2.3. Організація і методика проведення рухливих ігор для дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).	20	4	6	10	26	2	2	22
Модульний контроль 2	2		2					
Разом за модулем 2	62	12	20	30	62	4	6	52
Усього годин	120	22	38	60	120	8	10	102

4.3. Теми практичних (семінарських)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Модуль І. Фізичний розвиток дітей з психофізичними порушеннями.			
1	Сутність розвитку дітей із психофізичними порушеннями. Особливості психічного та фізичного розвитку вихованців спеціальних ЗДО та учнів спеціальних ЗЗСО. Зміцнення здоров'я та загартування дитячого організму.	2	1
2	Завдання фізичного розвитку дітей із психофізичними порушеннями. Формування та корекція рухових навичок і вмінь дітей з психофізичними порушеннями. Корекція недоліків моторики, просторової орієнтації, координації рухів.	2	1
3	Розвиток і корекція основних рухових якостей дітей: швидкості, витривалості, гнучкості, спритності. Значення правильного фізичного розвитку на початковому етапі навчання дітей з психофізичними порушеннями.	2	
4	Корекція недоліків розвитку дитини з психофізичними порушеннями у процесі фізичного виховання. Загальний вплив фізичних вправ на організм дитини з порушеннями ПФР. Вплив на організм дитини фізичних вправ та рухливих ігор, які проводяться на свіжому повітрі.	4	1
5	Спеціальні умови процесу фізичного розвитку дітей. Здійснення корекції недоліків рухової сфери дітей з порушеннями ПФР. Особливості фізичного розвитку дітей спеціальних ЗДО та ЗЗСО.	2	
6	Здійснення корекційно-розвивальних завдань у процесі фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР. Застосування спеціально добраних засобів та методичних прийомів фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР.	2	1
7	Види фізичного розвитку у режимі дня спеціальних ЗДО та ЗЗСО. Форми фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР у позаурочний час.	2	
8	<i>Модульна контрольна робота</i>	2	
Разом за модулем І		18	4
Модуль ІІ Методика проведення рухливих ігор з дітьми з порушеннями ПФР			
9	Оздоровче, освітнє і виховне значення рухливих ігор. Вплив рухливих ігор на формування емоційно-вольової сфери, розвиток фізичних сил та інтелектуальних здібностей.	2	1
10	Гра, як структурна модель поведінки дитини з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Види природних рухів у рухливих іграх. Оздоровче значення рухливих ігор. Освітнє значення рухливих ігор. Виховне значення рухливих ігор.	2	1
11	Класифікація рухливих ігор для школярів із порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Індивідуальні і командні ігри. Ігри з предметами й без предметів. Ігри з ведучими й без ведучих.	2	1
12	Ігри за переважаючим розвитком фізичних якостей (ігри для розвитку швидкості, ігри для розвитку сили, ігри для розвитку спритності). Ігри за інтенсивністю фізичного навантаження (ігри малої інтенсивності, ігри середньої інтенсивності, ігри великої інтенсивності).	2	
13	Ігри за місцем проведення (на свіжому повітрі, в залі, на воді, на снігу). Ігри за спрямованістю рухових дій (ігри з бігом, ігри з ходьбою, ігри зі стрибками, ігри з передачею м'яча, ігри з метанням). Організація і методика проведення рухливих ігор для дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).	2	1
14	Встановлення конкретних корекційних завдань. Врахування вікових особливостей та фізичної підготовки дітей. Місце рухливої гри в режимі дня. Зовнішні умови (сезонність, стан погоди, температуру повітря, площу майданчика та його обладнання).	2	1

15	Пояснення змісту та правил гри, визначення ведучих, керівництво грою та регулювання навантаження дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Закінчення та аналіз гри.	2	
16	Роль рухливих ігор у моторному розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Методологія корекції емоційно-вольової сфери дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР) шляхом проведення рухливих ігор.	4	1
17	<i>Модульна контрольна робота</i>	2	
	Разом за модулем 2	20	6
	Усього	38	10

4.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сутність розвитку дітей із психофізичними порушеннями. Особливості психічного та фізичного розвитку вихованців спеціальних ЗДО та учнів спеціальних ЗЗСО.	2	2
2	Зміцнення здоров'я та загартування дитячого організму. Завдання фізичного розвитку дітей із психофізичними порушеннями.	2	2
3	Формування та корекція рухових навичок і вмінь дітей з психофізичними порушеннями.	2	2
4	Розвиток і корекція основних рухових якостей дітей: швидкості, витривалості, гнучкості, спритності.	2	4
5	Значення правильного фізичного розвитку на початковому етапі навчання дітей з психофізичними порушеннями.	2	4
6	Загальний вплив фізичних вправ на організм дитини з порушеннями ПФР. Вплив на організм дитини фізичних вправ та рухливих ігор, які проводяться на свіжому повітрі.	2	4
7	Спеціальні умови процесу фізичного розвитку дітей. Здійснення корекції недоліків рухової сфери дітей з порушеннями ПФР.	2	4
8	Особливості фізичного розвитку дітей спеціальних ЗДО та ЗЗСО. Здійснення корекційно-розвивальних завдань у процесі фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР.	2	4
9	Застосування спеціально добраних засобів та методичних прийомів фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР. Види фізичного розвитку у режимі дня спеціальних ЗДО та ЗЗСО.	2	4
10	Оздоровче, освітнє і виховне значення рухливих ігор. Вплив рухливих ігор на формування емоційно-вольової сфери, розвиток фізичних сил та інтелектуальних здібностей.	2	4
11	Гра, як структурна модель поведінки дитини з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Види природних рухів у рухливих іграх.	2	2
12	Оздоровче значення рухливих ігор. Освітнє значення рухливих ігор. Виховне значення рухливих ігор.	2	2
13	Класифікація рухливих ігор для школярів із порушеннями психофізичного розвитку (ПФР). Індивідуальні і командні ігри.	4	4
14	Ігри з ведучими й без ведучих. Ігри за переважаючим розвитком фізичних якостей (ігри для розвитку швидкості, ігри для розвитку сили, ігри для розвитку спритності).	2	4
15	Форми фізичного виховання дітей з порушеннями ПФР у позаурочний час. Ігри за місцем проведення (на свіжому повітрі, в залі, на воді, на снігу).	4	4
16	Ігри за інтенсивністю фізичного навантаження (ігри малої інтенсивності, ігри середньої інтенсивності, ігри великої інтенсивності).	2	4
17	Ігри за спрямованістю рухових дій (ігри з бігом, ігри з ходьбою, ігри зі стрибками, ігри з передачею м'яча, ігри з метанням).	2	4
18	Організація і методика проведення рухливих ігор для дітей з	4	8

	порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).		
19	Встановлення конкретних корекційних завдань. Врахування вікових особливостей та фізичної підготовки дітей.	2	4
20	Місце рухливої гри в режимі дня. Зовнішні умови (сезонність, стан погоди, температуру повітря, площу майданчика та його обладнання).	2	4
21	Пояснення змісту та правил гри, визначення ведучих, керівництво грою та регулювання навантаження дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).	4	4
22	Закінчення та аналіз гри. Ігри з предметами й без предметів.	2	4
23	Роль рухливих ігор у моторному розвитку дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР).	2	4
24	Методологія корекції емоційно-вольової сфери дітей з порушеннями психофізичного розвитку (ПФР) шляхом проведення рухливих ігор.	2	8
25	Корекція недоліків моторики, просторової орієнтації, координації рухів дитини з психофізичними порушеннями у процесі фізичного виховання.	4	8
	Усього годин	60	102

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Обладнання: мультимедійне обладнання.

Програмне забезпечення: робоча програма навчальної дисципліни, опорні конспекти лекцій; збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень.

Методи навчання

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни **«Рухливі ігри з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку»:**

- навчальні заняття;
- самостійна робота студентів;
- робота в наукових бібліотеках та мережі Інтернет.

Види навчальної роботи студентів:

- лекція
- практичне заняття
- залік.

З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни **«Рухливі ігри з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку»** використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають в себе як подання матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу студентів з книжкою (підручником, довідковою, науково-популярною і навчальною літературою) та глобальною мережею Інтернет, ін. Метод викладання навчального матеріалу визначаються викладачем в залежності від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостям (інтелектуальним, психологічним, морально-етичним тощо) студентів, наявним умовам і часу, відведеному для вивчення теми.

В ході лекцій використовуються наступні методи:

- пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод (розповідь, лекція, пояснення, робота з роздатковим матеріалом, підручником, демонстрація та ін.)
- проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи (викладач розділяє проблему на частини, студенти здійснюють окремі кроки щодо розв'язування під проблем).
- сучасні інтерактивні форми навчання відповідно до теми заняття: мозковий штурм, робота в групах, обговорення ситуацій, рольові ігри тощо.

Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація.

Перелік методів навчання, що використовуються у процесі вивчення дисципліни:

- 1) *за типом пізнавальної діяльності:* пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; дослідницький; аналітичний; індуктивний; дедуктивний
- 2) *за основними етапами процесу:* формування знань; формування умінь і навичок; застосування знань; узагальнення; закріплення; перевірка
- 3) *за системним підходом:* стимулювання та мотивація; контроль та самоконтроль
- 4) *за джерелами знань:* словесні – розповідь, пояснення, лекція; наочні – демонстрація, ілюстрація
- 5) *за рівнем самостійної розумової діяльності:* проблемний; частково-пошуковий; дослідницький; метод проблемного викладання.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Андрощук Н.В., Леськів А.Д., Мехоношин С.О. Рухливі ігри та естафети у фізичному вихованні молодших школярів. Методичний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 1998. 112 с.
2. Андрощук Н.В. Тематичне оцінювання навчальних досягнень з фізичної культури. 1-4 класи. Тернопіль: Підручники і посібники, 2003. 72 с.
3. Андрощук Н. В. Рухливі ігри та естафети у фізичному вихованні школярів. Тернопіль, 2001. 144 с.
4. Демчишин А.П. та ін. Рухливі та спортивні ігри в школі. К.: Освіта.1992.
5. Кос В.Р., Безкоста С.В. Фізична культура. Календарне планування. 1-4 класи. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 80 с.
6. Кругляк О.Я. Рухливі ігри та естафети в школі: Посібник для вчителя. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 60с.
7. Кругляк О.Я., Буклів І.М., Кругляк Н.П. Календарне планування уроків фізичної культури. 1-4 класи. Тернопіль: Підручники і посібники, 2000 . 64 с.
8. Кругляк О. Я. Рухливі ігри та естафети в школі. Тернопіль, 2003. 80 с.
9. Шутько В. В. Методика застосування рухливих ігор в початковій школі: методичні рекомендації. Кривий Ріг : ДВНЗ «КНУ» КПІ, 2014. с. 47

Додаткова література

1. Кругляк О.Я., Кругляк Н.П. Від гри до здоров'я нації. Рухливі ігри, естафети на уроках фізичної культури. Методичний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. 80 с.
2. Кузь В. Г. Українські народні дитячі ігри: Посібник для студентів філологічного факультету, студентів дошкільного та педагогічного факультетів. Київ: Науковий світ, 2003. 32 с.
3. Кушнір Л. Ю. Дидактичні ігри з використанням конструктора LEGO для дітей дошкільного віку. Навчально-методичний посібник. Брусилів: Брусилівського ЗДО «Віночок», 2020. 38 с.
4. Матвеева Н., Матішак М., Дмитрів Р. Використання рухливих ігор у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами дошкільного та молодшого шкільного віку. *Молодь і ринок*, 2022. Вип. 7(205). С.122-126
5. Ламкова О. І. Рухливі ігри та естафети. 2009. 128 с.
6. Ламкова О. І. Рухливих ігор та естафет для школярів. Харків: Ранок, 2005. 128 с.
7. Леськів А.Д., Дзюбановський А.Б. Рухливі ігри на місцевості для школярів молодшого та середнього віку, Тернопіль, СМП. Астон, 2000. 132 с.
8. Особлива дитина в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. Комплект: «Програма розвитку дошкільників з особливими потребами в інклюзивному середовищі ДНЗ» (навчальна програма); «Особлива дитина в інклюзивному навчальному закладі»(навчально-методичний посібник); «Організаційно-методичні основи інклюзивного середовища ДНЗ» (методичні рекомендації) / уклад.: Л. В. Коваль, Н. М. Компанець, Н. О. Квітка, А. В. Лапін, І. В. Луценко. К.: Вид. ФОП Симоненко О. І., 2018. 380 с.
9. Питомець О. П. Практикум з рухливих ігор. Київ: Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2008. 59 с.
10. Сарасева І. В. Організація ігрової діяльності дітей в інклюзивному просторі закладу дошкільної освіти: методична скринька. Diss. Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2023., 2023. С.70-95
11. Сивачук Н. П. Український дитячий фольклор. Київ: Деміур, 2008. 288 с.
12. Упор І. В. Дитячі ігри та розваги. Київ: Просвіта, 2004. 424 с.
13. Шевченко О. В. Рухливі ігри та забави. Навчально-методичний посібник для студентів факультетів фізичного виховання. Кіровоград: РВВ КДГТУ імені Володимира Винниченка, 2005. 108 с.
14. Чеботарьова О. В. Навчання та підтримка дітей з порушеннями інтелектуального розвитку

в умовах війни: поради педагогам. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 2022. Вип. 3(107). С. 40-51.

Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20do_shkilnoyi%20osvity.pdf

2. Рухливі ігри для дітей з особливими освітніми по-требами. Корисно і весело. URL: <https://nvk9.ks.ua/wp-content/uploads/2020/04/Ruhlyvi-igri-dlya-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-1.pdf>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібне підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

